

Rektor vid
S:t Eriks gymnasium
Box 8302
104 20 Stockholm

2010-03-26
1 (7)
Dnr: 40-2009:3677

Stockholms stad
Utbildningsförvaltningen
Box 22049
104 22 Stockholm

Kvalitetsgranskning av S:t Eriks gymnasium i Stockholms stad

Skolinspektionens beslut

Skolinspektionen har granskat betygssättningen i gymnasieskolan S:t Eriks gymnasium, Stockholms stad och bedömer att skolan behöver vidta följande åtgärder:

- Skolan behöver vidta åtgärder så att det säkerställs att elevernas betygssättning i naturkunskap A även grundar sig på experiment och praktiska moment i enlighet med betygskriterierna. Detta innefattar även att skolan behöver säkerställa att undervisningen i naturkunskap A även omfattar experiment och praktiska moment.
- Skolan behöver vidta åtgärder så att det säkerställs att alla elever informeras om kursmål och betygskriterier på ett för eleverna begripligt sätt även under kursens gång.¹
- Skolan behöver säkerställa att alla lärare följer läroplanens riktlinjer för bedömning och betygssättning. Exempelvis behöver alla lärare använda sig av ett allsidigt underlag för betygssättningen och att utnyttja all tillgänglig information om elevernas kunskaper.
- Skolan behöver informera både lärare och elever om läroplanens riktlinjer om bedömning och betygssättning i syfte att skapa en trygghet för eleverna och att

¹ Läroplanen för de frivilliga skolorna

öka elevernas möjligheter att vara med och ta ansvar över den egna kunskapsutvecklingen.

- Rektorn behöver utveckla system för att säkerställa en likvärdig bedömning och betygssättning. Dessa system bör utnyttja den information och de resultat som finns tillgängliga såsom kursplaner, betygskriterier, betygsgesultat, nationella prov samt kommunala och nationella sammanställningar.

Bristerna kommer att följas upp sex månader efter Skolinspektionens beslut av Skolinspektionen, avdelningen i Stockholm senast den 26 september 2010.

Skolinspektionens granskning av Betygssättning i gymnasieskolan i S:t Eriks gymnasium i Stockholms stad

Bakgrund

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av Betygssättning i gymnasieskolan under perioden 20 januari 2010 till den 1 maj 2010. Granskningen av S:t Eriks gymnasium i Stockholms stad ingår i detta projekt. Övergripande iakttagelser och slutsatser inom området kommer att redovisas i Skolinspektionens kvalitetsgranskningsrapport "Betygssättning i gymnasieskolan".

S:t Eriks gymnasium besöktes av Skolinspektionen den 2–3 februari 2010. Inför besöket hade skolan skickat in dokument gällande betygssättningen på skolan. Dessa dokument utgör tillsammans med elevenkäter och intervjuer med lärare, elever och skolledning underlag för Skolinspektionens beslut.

Övergripande information om och projektplan för kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens webbplats (<http://www.skolinspektionen.se/Kvalitetsgranskning/>).

Granskningens syfte är att undersöka om betygssättningen på de skolor som granskas uppfyller kraven på en likvärdig betygssättning och hur skolledning och huvudmän arbetar för att säkerställa att kraven uppfylls. Fokus för granskningen är betygssättningen i kurserna ellära A, engelska A och naturkunskap A. Projektet har tre huvudfrågeställningar med underfrågor.

1. Sätts kursbetyg utifrån de nationella betygskriterierna?

- Använder skolan de nationella betygskriterierna som grund för betygssättning?
- Hur relaterar sig elevernas betyg till resultaten från nationella prov?

2. Har lärarna i gymnasieskolan tillräcklig förmåga att sätta likvärdiga betyg?

- Informerar lärarna eleverna om grunderna för betygssättning?
- Beaktar lärarna all kunskap som eleven tillägnat sig relaterat till betygskriterierna och kursplanemålen vid betygssättning?
- Har lärarna kunskaper om styrdokumentens regleringar kring bedömning och betygssättning?

3. Har gymnasieskolan fungerande system för att kvalitetssäkra arbetet med bedömning och betygssättning?

- Finns det rutiner på skolan för uppföljning och utvärdering av resultaten?
- Finns det fungerande rutiner på skolan för att kvalitetssäkra bedömning och betygssättning?

För författningsstöd se bilaga.

S:t Eriks gymnasium

Skolan är en kommunal gymnasieskola med ca 1500 elever fördelade på 6 nationella program. Skolan leds av en rektor med samordningsfunktion och är uppdelad i fyra sektorer som var och en leds av en biträdande rektor.

Motivering till beslutet

1. Kursbetyg utifrån de nationella betygskriterierna

Beskrivning

På S:t Eriks gymnasium har lärarna arbetat fram lokala tolkningar av de nationella betygskriterierna i engelska A och naturkunskap A. Kriterierna i engelska har omarbetats flera gånger och den senaste versionen är ungefär två år gammal. Den utgår från de nationella kriterierna och har stor, nästintill identisk överensstämmelse med dessa men är uppställd i matrisform där de olika betygskriterierna är kopplade till varje mål att uppnå. Enligt vad som framkommer vid granskningen använder sig vissa lärare av den matrisen medan andra känner sig mer bekväma med den nationella kursplanen. Vad inspektörerna erfar delas den lokala tolkningen inte ut till eleverna utan dessa får alltid den nationella kursplanen, ibland tillsammans med en omarbetad elevversion. Denna elevversion har tagits fram i samarbete med lärare på en annan kommunal gymnasieskola i Stockholm.

Även i naturkunskap A finns en lokal bearbetning av de nationella betygskriterierna. En av lärarna uppger sig följa den medan de övriga hänvisar till den nationella kursplanen. Vid granskningen framkommer dock att flera elever inte ges möjlighet att utföra observationer eller att i undervisningen göra experiment vilket medför att dessa

moment i kursplanen, som återfinns som kriterier på Godkänd och Väl Godkänd nivå, rimligtvis inte har kunnat bedömas. Den lokala bearbetningen i naturkunskap A har tagits fram tillsammans med en annan kommunal gymnasieskola i Stockholm och har även den strukturen av en matris som beskriver hur eleverna ska visa att de uppnått de olika betygsnivåerna för både naturkunskap A och naturkunskap B. För att kunna göra bedömningar utifrån denna matris behöver undervisningen till stor del inriktas mot ett laborativt och undersökande arbetssätt där eleverna ges möjlighet att diskutera, reflektera och göra egna tolkningar. Enligt både elev- och lärarintervjuer ligger dock tonvikten i bedömningen snarare vid skriftliga prov och inlämningsuppgifter som genomförs självständigt.

I ellära A finns inga lokala tolkningar av de nationella betygskriterierna.

Bedömning

Utifrån projektets bedömningsgrunder bedömer Skolinspektionen att

- Skolan behöver vidta åtgärder så att det säkerställs att elevernas betygssättning i naturkunskap A även grundar sig på experiment och praktiska moment i enlighet med betygskriterierna. Detta innefattar även att skolan behöver säkerställa att undervisningen i naturkunskap A även omfattar experiment och praktiska övningar.²

2. Lärarnas förmåga att sätta likvärdiga betyg

Beskrivning

Vid de intervjuer som genomförs under granskningen framkommer att lärarna på S:t Eriks gymnasium är väl insatta i kursplanernas mål samt betygskriterierna. I samband med kursstart informeras eleverna om de nationella målen och betygskriterierna för den aktuella kursen och vanligtvis delges denna information både skriftligt och muntligt. Enligt de elever som intervjuas varierar det i vilken mån eleverna har tagit till sig informationen vilket, enligt eleverna, beror på hur läraren har vinnlagt sig om att förklara innebörden av målen och kriterierna. Denna variation är främst lärarbunden och eleverna kan ge beskrivningar på hur informationen delgetts dem så att de förstått men även exempel på motsatsen. Informationen har nått fram bättre då läraren återvänt till kursplanen i samband med att man påbörjat ett arbetsområde eller av andra anledningar fortlöpande under kursen och inte bara delgett informationen i samband med att kursen påbörjats. Vidare beskriver både elever och lärare att det ges en kontinuerlig återkoppling om framgångar i studierna under kursen. Däremot upplever flera elever att det inte alltid är tydligt vad som krävs för att uppnå ett högre betygssteg. Att dessa betygssamtal ska vara mer framåtsyftande är ett utvecklingsområde som skolan har prioriterat både i sin arbetsplan och i kvalitetsredovisningen. Eleverna beskriver i in-

² 7 kap. 4 § gymnasieförordningen, läroplanen för de frivilliga skolformerna, kursplanerna

tervjuerna att de har god kunskap om varför de fått ett visst betyg i ellära A, engelska A och naturkunskap A.

Lärarna på S:t Eriks gymnasium sammanställer resultaten på de nationella proven var för sig och diskuterar resultaten med sina kollegor. Man diskuterar även bedömningar och hjälps åt att rätta prov där den ordinarie läraren är tveksam om bedömningen. Enligt sammanställningen på skolnivå är avvikelsen låg mellan provresultat och satta betyg. Det skiljer dock mellan skolans lärare och lärarna har även sinsemellan olika åsikter om hur stor del av kursen som det nationella provet täcker. Vissa lärare uppger att provet täcker målen i kursplanen till 70 procent medan andra tycker att det nationella ämnesprovet är i stort sett täcker in kursplanens mål att uppnå. Flertalet lärare anser att man använder resultatet för att inom ämnesgruppen diskutera hur man behöver utveckla undervisningen, dock inte alla. Proven används lika över hela skolan och eleverna förväntas delta. Elever med funktionshinder ges dock möjlighet till förlängd provtid. Även om överensstämmelsen mellan resultatet på det nationella provet är stor på skolnivå finns det dock stora skillnader i vissa undervisningsgrupper och för enskilda lärare. Någon förklaring till dessa kom inte fram under granskningen.

Under intervjuerna framkommer att en del lärare i stort sett bara använder sig av skriftliga prov för att bedöma elevernas kunskaper medan andra lärare gör en mer allsidig bedömning. Dessa intervjuutsagor stöds av de elevenkäter som genomfördes under besöket. Exempelvis i ellära A utgörs i princip hela betygsunderlaget av tre skriftliga prov som lärarna utformar gemensamt. Lärarna har dock möjlighet att byta ut enskilda frågor och man har genom åren utformat något som kan liknas vid en gemensam provbank med frågor för de olika betygssstegen. När det gäller engelska A förekommer att betygssättningen handlar om kvantitet, d.v.s. att eleverna ska läsa ett visst antal böcker och lämna in ett visst antal sidor. Både i engelska A och ellära A framkommer det att lärarna inte alltid är överens om kriterierna för Mycket Väl Godkänt (MVG) ur just dessa aspekter. Däremot råder det en stor samstämmighet för kriterierna för Väl Godkänt (VG) och Godkänt (G). Som tidigare beskrivits är det inte alla lärare som ger eleverna möjlighet att visa samtliga kriterier för G och VG i naturkunskap A. Det händer även att inte riktlinjerna om bedömning och betygssättning beaktats. Detta yttrar sig oftast som att eleverna inte fått redovisa uppnådda färdigheter efter ett, av läraren bestämt, datum som ligger innan den ordinarie undervisningen är slut. Ofta motiveras detta med att det blir orättvist för de andra eleverna. Det varierar även mellan lärare i vilken grad eleverna haft möjlighet att påverka hur de ska visa sina uppnådda färdigheter.

Vid granskningen framkommer att eleverna inte fått information om de övergripande riktlinjer för betygssättning som beskrivs i läroplanen och även vissa lärare känner sig osäkra på dessa.

Sammantaget leder detta till att eleverna känner sig utsatta för en rättsosäkerhet när det gäller bedömning och betygssättning. Eleverna beskriver att de i relation till varje lärare måste lista ut vilket system just den läraren använder sig av och vilka strategier som är användbara för att nå ett önskat betyg.

Bedömning

Utifrån projektets bedömningsgrunder bedömer Skolinspektionen att

- Skolan behöver vidta åtgärder så att det säkerställs att alla elever informeras om kursmål och betygskriterier på ett för eleverna begripligt sätt även under kursens gång.³
- Skolan behöver säkerställa att alla lärare följer läroplanens riktlinjer för bedömning och betygssättning. Exempelvis behöver alla lärare använda sig av ett allsidigt underlag för betygssättningen och att utnyttja all tillgänglig information om elevernas kunskaper.⁴
- Skolan behöver informera både lärare och elever om läroplanens riktlinjer om bedömning och betygssättning i syfte att skapa en trygghet för eleverna och att öka elevernas möjligheter att vara med och ta ansvar över den egna kunskapsutvecklingen.⁵

3. Skolans system för att kvalitetssäkra arbetet med bedömning och betygssättning.

Beskrivning

På S:t Eriks gymnasium görs sammanställningar av resultaten på nationella proven på skolnivå. Skolan gör dock inga sammanställningar av betygsresultaten på kursnivå. Enligt rektorn finns inte några sådana krav från Stockholms stad som annars har tydliga riktlinjer för det systematiska kvalitetsarbetet och även egna inspektioner som bland annat granskar bedömning och betygssättning. I kursen naturkunskap A återfinns den högsta andelen Icke Godkända (IG) elever på skolan år 2009 enligt Skolverktes officiella statistik. Detta finns det inte någon kunskap om på skolan, varken på lärarnivå eller hos skolledningen. Stockholms stad genomför med jämna intervall en sammanställning över hur väl eleverna lyckas på gymnasieskolan utifrån ett förväntat utfall som utgår från vad de presterade på grundskolan. Syftet med denna sammanställning är att vara ett diskussionsunderlag i lärarlagen om bedömning och betygssättning och kvaliteten i undervisningen. Sammanställningen utgår från betygsmedelvärdet samt resultaten matematik A, svenska A och engelska A och återfinns på stadens hemsida. Enligt denna sammanställning ligger det genomsnittliga betyget i engelska A på skolan något

³ Läroplanen för de frivilliga skolformerna

⁴ Läroplanen för de frivilliga skolformerna

⁵ Läroplanen för de frivilliga skolformerna

under det förväntade. Rektor har tagit del av en arbetskopia av detta material men inte spritt det till personalen eftersom han inte visste om det var färdigt.

På skolan finns inte ett systematiskt arbete för att säkra bedömning och betygssättning inom respektive ämne. Skolledningen har fastställt två tider för ämneskonferenser varje termin men under dessa arbetar lärarna främst med frågor av praktisk karaktär. Som en följd av detta framkommer det i intervjuerna att lärarna har olika tolkningar av kursmål och kriterier i de kurser som granskats. Däremot träffas ämnesgrupperna för att säkra bedömning och betygssättning av de nationella ämnesproven och lärarna diskuterar då bedömningsfrågor. Som ett diskussionsunderlag har skolan tagit fram generella riktlinjer för vilka kvaliteter som beskriver de olika betygsnivåerna. Lärarna samverkade runt detta i tvärgrupper där flera olika ämnen fanns representerade. Detta arbete beskriver lärarna som utvecklingsdrivande. I perioder har skolan haft systematisk samverkan med andra gymnasieskolor i Stockholms stad gällande betygssättningen. Man har även haft kontinuerlig kompetensutveckling runt betygssättning men avvaktar nu ett nytt betygssystem.

Bedömning

Utifrån projektets bedömningsgrunder bedömer Skolinspektionen att

- Rektorn behöver utveckla system för att säkerställa en likvärdig bedömning och betygssättning. Dessa system bör utnyttja den information och de resultat som finns tillgängliga såsom kursplaner, betygskriterier, betygresultat, nationella prov samt kommunala och nationella sammanställningar.⁶

Uppföljning

Inom områden där skolinspektionen bedömt att det finns kvalitetsbrister och tillsynsbrister ska rektorn för skolan lämna en redovisning över vilka åtgärder som vidtagits med anledning av beslutet. Åtgärderna ska redovisas skriftligen till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm senast den 26 september 2010.

På Skolinspektionens vägnar

Peter Ekborg
Enhetschef

Malin Winbladh
Undervisningsråd/Föredragande

I ärendets slutliga handläggning har också utredaren Pehr Måhl deltagit.

Bilaga med författningsstöd

⁶ Läroplanen för de frivilliga skolformerna